

Trăiască 1 MAI ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc!

Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA LITERARĂ

Anul XIII Nr. 17 (703) 28 aprilie 1966

ORGAN SAPTAMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMANIA

8 pagini 1 leu

ABNEGATIE

PCR 1921 1966

Oamenii acia care cu 45 de ani în urmă au întemeiat partidul comunist erau, cei mai mulți, muncitori. Zece, douăsprezece, cincisprezece ore pe zi se lăcomiau deasupra unelilor pentru a-și câștiga pînă cea de toate zilele. Și mai erau fumul, funinginea, întinericul, și mai era amenințarea șomajului, și mai erau disprețul și violența autorităților, și mai era familia care trebuia hrănită. Și după zece, douăsprezece, cincisprezece ore de trudă cruntă, cu umerii alicii de oboasă, cu plămâni

înnegriti de fum, cu hainele ude de sudoare se întineau undeva, cite trei, sau zece, sau cincisprezece, și începeau ședința de celulă și la ordinea de zi erau aproape întotdeauna aceleași lucruri: nedreptatea, suferința și visul. Pentru că oamenii acia visau. Ce puzanii strînși își înceau durerile și mai gâseau în trupul lor vîlceșii exorții pentru a-și însoți vorbele, apoi cu ochii închii și în soapă visau. Nu odată nu s-a visat mai înalt și mai generos în această țară. Nici unul nu se gîdea numai la el. Oamenii acia, cite trei, sau zece sau cincisprezece. În ședința celulei de partid își adunau puterile și visurile și ele luminau ca niște fulgere ceva tulburător de frumos; era patria noastră care se olădea atunci în sufletele lor și pe care o purtau cu ei mereu și care asemeni unui izvor de apă vie le dădea puterea de a rezista din nou în înclătarea cu uneltele, cu primejdiile și silințiile. Se vorbea mult despre patrie și popor în vremea aceea și la adăpostul acestor vorbe se organiza cu dibăcie exploatarea; dar erau niște oameni care simteau aceste vorbe și rostite de ei căpătau alte întesuri și poate că atunci s-au născut ele, în limbajul acelor oameni cu minile înobilate de fier, cu plămîni înnegriti de funingine, cu aceleși haine pentru zile de lucru și pentru zile de sărbătoare; poate că atunci s-au născut ele, în cutreierul acelor oameni prin orașe și sate, ciud toate visurile și credințele lor nu-și puteau găsi altă intruchipare.

Atunci a început să se semene fîcrica și demnitatea de azi a patriei noastre. Care ar fi fost soarta noastră dacă n-ar fi existat acești oameni ai unelilor, neabătuți în credința lor, acceptind fără ezitare sacrificiul, transformîndu-și și sacrificiul într-un fulger, într-un ultim fulger, ultima lor semnătură, nu aceea a identității, ci a credinței, a pasiunii, a visului lor? La uneltele, acasă, în celulele de partid, în închisoare, în fața plutoanelor de execuție, comunistii au purtat și au crosat fără încetare această conștiință a patriei. Ivestind-o cu adevăratele valori; toate simțămintele, gîndurile și energiile lor au gravitat mai întii și întii în jurul acestui crez. Așa s-a născut acea relație indisolubilă, cele două cuvinte care nu pot fi căutate altundeva, care s-au unit definitiv: comunism și abnegație.

Cu această cereală roșie a abnegației au scris comunistii primele pagini din istoria nouă a patriei noastre, într-o calligrafie fermă pe care nimeni, nicidec, n-o va putea altera. Pentru că toate cuvintele din aceste pagini conțin identități sigure, nume de oameni și faptele lor, și cînd înțelăm cuvîntul libertate, sau cuvîntul justiție, sau cuvîntul socialism, sau cuvîntul patrie, știm că au existat oameni care le-au roșit, le-au purtat și le-au slujit cu atîta abnegație încît citindu-le parcă citim numele lor.

Fără abnegația comunistilor care asemeni unei stafete a trecut din om în om, din generație în generație, care asemeni unui focar a contaminat cu razele lui întregul popor, patria noastră și-ar fi căutat încă multă vreme destinul. Bilciul intereselor meschine și pasageră n-a putut rezista acestei abnegații. Poporul, sătul de scamatorii colorate, i-a urmat pe comunisti pentru că i-a descoperit și i-a înțeles în actele lor, și toate actele lor erau subordonate ideii fundamentale a patriei pe care o iubeau și care se inspira din cele mai înalte și mai nobile tradiții ale lui. Ochiul poporului începeau să se ațintescă într-o singură direcție și acolo îi vedeau pe comunistii organizînd eliberarea și după eliberare organizînd reconstrucția țării cu aceeași abnegație. Într-o țară ruinată de război, comunistii aveau cuteranța să prulăvească viitorul, și se dăruiau viitorului și munceau, cărau moloz și aduceau cărămizi, și ridicau ziduri și înghebau mașini și în clipele libere scriau pe cartoare cu litere roșii: Facem industrializare socialistă! Trăiască Partidul Comunist! Trăiască România liberă și fericită! Și veneau tot mai mulți în jurul lor: sute de mii, milioane de oameni care înțelegeau că în sfîrșit s-a schimbat ceva în România, că socialismul nu e numai un vis tulburător, ci inseamnă în primul rînd brate suferite, și muncă și voință, că patria zăcînd în bratele fîcării, și brațele își căutau cu înfrigurare uneltele și se aliau cu ele, și într-adevăr, România noastră nouă cobora din imaginație, cobora vie pe pămînturile vechi galopate atît de violente de secole nedrepte.

Au fost zile și nopți frumoase, mii de zile și de nopți, și ele continuă, dar în locul cazmalelor și lopeților lucrează elevatoarele, valurile de oțel se scurg în temeliile țării, uzinele automate au intrat în firescul vieții, realizările nu le mai numărăm pe degete obosite, ci cu ajutorul creierelor electronice. Dar peste toate și în toate a rămas o permanentă: acea abnegație cu care ne-au obișnuit comunistii.

Constantin CHIRIȚA

SPECIFICUL NAȚIONAL IN LITERATURA ROMÂNĂ ELEMENT CONSTITUTIV AL CREAȚIEI LITERARE

Specificul național nu este, cum ar putea crede unii, o modalitate de discuție nouă, un curent teoretic, ci un element substanțial (în sensul cel mai profund al cuvîntului), constitutiv și permanent al literaturii. Ceea ce, firește, nu înseamnă că unii nu poate totuși fi în proporții diferite și nici că el săgează ar putea conținea creații valoroase artistice. Într-o discuție pe această temă se poate presupune a fi vorba de opere literare realizate, chiar dacă nu desăvîrite.

Specificul unui popor în creația lui este fără îndoială istoric, fiind săi confundăm cu civilizația națională, și el cunoaște forme de manifestare în artă local foarte de demult, dinainte ca oamenii să-și fi pus problema identificării și exprimării lui externe.

Era de altfel firesc ca spiritul specific național să se constituie pe încetul, în chip spontan, cu mult înainte încă de a se fi simțit necesitatea afirmării lui. În fond, caracterul național — al oamenilor, al meseriilor, al artelor etc. — este rezultatul unor împrejurări de viață a unei mari colectivități umane pe anumite coordonate istorice concrete. De aceea, el nu este nici posesibilitate, nici necesitate, nici fapt în sine, ci o realitate. Este, însă, într-o oarecare măsură, o realitate organizată act de perfecție și îndelungată, că poți senza demersului între formele acestei caracter național de la puncte cronologice foarte depărtate, dar nu toate cele ceva mai apropiate, cum ar fi adeseori chiar cele de la o generație la alta. Cînd acceptăm — și nu vîd cine mai poate considera în alt chip lucrurile — că literatura este de esență de imperioasă istorie, nu poate să nu recunoaștem de esență că din senza condițiilor geografice ocupate de o națiune și a unui moment istoric rezultă trăstori în linii mari comune pentru spiritualitatea unui popor, în consecință și pentru literatură lui, cu alte cuvinte un anumit caracter specific național, care este în esență comuni al lui. Un moment din evoluția sa constituie, nu se mai poate face abstracție de acest element care devine, inevitabil, adeseori, în anumite împrejurări, chiar element, cultivat, acentuat.

Nu trebuie să uităm, analizînd aceste fenomene, că epoca de constituire a națiunilor și a statelor naționale coincide, în mare, cu epoca creșterii și dezvoltării, cu marile mutații sociale, politice și economice.

G. C. NICOLESCU

(Continuare în pagina 7)

CRITICUL DE ARTĂ PETRU COMARNESCU DISCUTĂ CU ION JALEA ȘI ION IRIMESCU DESPRE

PORTRETUL CONTEMPORANILOR

Tot în acest număr, reproducem

O HARTĂ SUI GENERIS A ȚĂRII

peisaje industriale datorate pictorilor ALEXANDRU CIUCURENCU, MARIANA PETRAȘCU și GH. BOJAN

Int-o artă care-și servește timpul și și vede peste timp, portretul este unul dintre cele mai necesare genuri. Prin portret, ca și prin tabloul de compoziție, marile epoci din istoria omenirii și-au reflectat starea de spirit, curățile gândului, înfăptuirile, aspirațiile. Un portretizat în mod semnificativ dă mărturie la fața lumii și cugetului despre el însuși, ei și despre ceea ce a întrupat ca exponat al vremii sale.

Să ne gîndim cît au servit portretele literare ale istoricului și moralistului grec Plutarh sau portretele în bronz și marmură ale sculptorilor romani. Cite nu înțelegem, despre strămoșii noștri, cercetînd valorile de figură și chipuri de pe Coloana lui Traian! Prin portretul Gococului începem senza spiritului și unamoralismului Renașterii. Prin portretele lui Rembrandt ni se derulează înfăptuirile unei epoci și varietatea ei de gînduri și sentimente, suferințe și bucurii.

O epocă fără portrete reprezentaționale — portrete de gloriificare și portrete de interpretare a omului, sub diferitele lui înfăptiri — își strîngeste mesajele, însă uită să înțelească și pe înțelesurile ei. Aceasta se întâmplă în prezent, chiar în ultimii decenii, în arta Occidentului, unde, după marile realizări ale lui Rodin, Bourdelle, Maillol, marii sculptori cultivă peza puțin sau chiar de loc arta portretului.

Și la noi, dintr-o absurdă restricție de la o generație la alta, cînd acceptăm — și nu vîd cine mai poate considera în alt chip lucrurile — că literatura este de esență de imperioasă istorie, nu poate să nu recunoaștem de esență că din senza condițiilor geografice ocupate de o națiune și a unui moment istoric rezultă trăstori în linii mari comune pentru spiritualitatea unui popor, în consecință și pentru literatură lui, cu alte cuvinte un anumit caracter specific național, care este în esență comuni al lui. Un moment din evoluția sa constituie, nu se mai poate face abstracție de acest element care devine, inevitabil, adeseori, în anumite împrejurări, chiar element, cultivat, acentuat.

Nu trebuie să uităm, analizînd aceste fenomene, că epoca de constituire a națiunilor și a statelor naționale coincide, în mare, cu epoca creșterii și dezvoltării, cu marile mutații sociale, politice și economice.

G. C. NICOLESCU

(Continuare în pagina 7)

ION JALEA
Muncitoresc (detaliu)

GAZETA LITERARĂ
Organizată pentru cititorii săi
cu concurs-antenală cu premii

**EROUL LITERAR
PREFERAT
DIN CĂRȚILE
ULTIMILOR
20 DE ANI**

Amănunte despre concurs
în pagina 5a

gere a mijloacelor de expresie, dintr-o predilecție pentru formele anonime și tratările neoprimitive, o seamă de tineri sculptori și pictori par a nu mai ști să facă un portret. Imbinînd bolovani din natură și retezînd copaci, unii tineri sculptori dau omenescului vagi forme, mai mult sau mai puțin sugestive, mai curînd stilii și totemuri, iar în pictură aduc tot asemenea forme „sculpturale”, pricei de construcții geometrice și de armonii muzicale. Nu sîntem împotriva varietății de expresie, a îmbogățirii imaginației și artei cu tot felul de forme fabuloase, care se armonizează cu ermitajele peisajului, cu formele stilizate de pe soarele și ceramica noastră tradițională. Ceea ce crează tinerii sculptori G. Apostu sau Gh. Iliescu-Călinescu este foarte interesant, aceștia credînd monumente în care găsim elemente din peisajul țării, din folclorul și istoria ei, conținînd de asemenea vechi viziuni și procedee stilistice ale artei populare, cum face de altfel în ceramica-i monumentală și C. Bulat. A ne rezuma însă numai la asemenea forme și viziuni ar însemna o cumplită sărăcire a artei noastre. De aceea, ne-am bucurat văzînd recent dramaticul și interiorizat chip al poetului G. Băcovia, creat de alt tînar sculptor, C.

Petru COMARNESCU

(Continuare în pagina 2)

CELE MAI FRUMOASE CĂRȚI

Nicidec nu s-a putut contura o definire completă, desăvîșită a acestei noțiuni sau entități. Cu toată materialitatea ei ponderabilă, grame de hîrtie și de cerebri, care ne pîdește îngădui s-o atingem, s-o răsfoim, esența cărții constă în cu totul altceva. Există și o știință care are drept obiect de studiu cartea și se numește bibliologie, există o altă, cu un Institut special de cercetări la Lausanne, numită bibliopsihologie și care se ocupă de raporturile dintre autor, cititor și carte, dar nici definițiile ei, nici rezultatele investigațiilor n-au dat răspunsurile cele mai clare.

Pentru că, deși concurență de cinematograful, de radio sau mai recent de televiziune, cartea a rămas totuși instrumentul cel mai subtil de perfecționare a minții omeniești, cel mai de seamă depozit al gîndirii umane în amintirile grame de hîrtie și de cerebri, ea sîntelizează și iradiază în același timp, ca un puternic far, cele mai înalte valori ale spiritului și geniului omului. Cartea este memoria pe hîrtie a umanității, mijloc de transport al sufletului uman în toate direcțiile prezentului, trecutului și viitorului. Car-

Alexandru BALACI

(Continuare în pagina 2)

VIRGIL TEODORESCU

Inalta zi

M-a părăsit azurul, și-am dat de focu-ncins
Pe creastă de arcașul temerar,
lar flăcările care sub stîncă s-au prelinas
Mi-au luminat tot muntele de var.

Și am ajuns în locul unde-ncepea vîpaia
Ca să rămînă-aprins-n vecinicie,
Cu rădăcina-n piatră și lămpile-n tîrie,
Tîind în două vîietul și ploaia.

Vilvoarea cea fierbinte hrînită-a fost
meru
De fîurari ce-n albul iar mlădie
Tîrina, zborul, gîndul și născocesc o mie
De scule minunate, cu zăngănitul greu.

Îngăduie-mi, în ziua înaltă, să contemplo
Rotirile luminii în nestemata piatră
Din care-a fost durată-această vatră:
Greu cercănc învingînd al țării templu.

SZEMLER FERENC

Pe creastă

Greu a fost drumul pînă sus, pe creastă,
dar am ajuns. Spîncrea-i nădușită
și frunții. Gîfîm din greu,
cu buze-ntredeschise, după aer.
Acum putem pe creastă ridica
semeată, fruntea, că de sus, fixîn
privelistea. O largă zare este
atență la privirea noastră. Parcă
ea pune ordine în haos: drept
aliniții stau codri; policromi:
înguste pasuri, ca o mapă n vete
uzina. Sufletul pe culmi îl umple

mindria-nvingătorului. Nu, teamă
nu-i e omului pe creste. Să viască
furtunile în muni, iur-împrejur.
Să ne arzîtem în fală neguri albe,
ca bulgări de zăpadă. Să reverse
și sub și peste noi riuri de nori.
Sîntem pe creste. Și să ne lovească
pale de gheață, fulgere, — noi, totuși
pe creastă am ajuns. Nu ne mai temem!

În românește de
VERONICA PORUMBACU

SOARELE ROMÂNIEI

de VICTOR TULBURE

INSCRIPTIE

Urmind fierbinte-al inimii îndemn,
Eu, Victor Tulbure, prin ani drumuri,
Partidului vrind fala să i-o-nsemn,
Am fost și sint oștean și cîntăreț.
Sore slova lui, pe românescul plai,
Am dus la buze fluierul arsitei
Și fiecare vers i-l înginci,
La gura de izvor a Mioritei.

1

O, patrie!
Îi-e piscul în lumină
Și-n lume,
de departe
se-ntrevede!
Sub soarele
puterii populare,
tu strălucești
în ochii tuturor.

2

De cum sorbim
văzduhu-nțtia oară
din prima clipă
ce ne este dată
nici n-am putea
trăi
decît sub cerul
Carpaților!
Cum nici nu poate
un păstrăv
să trăiască
scos din apă
chiar de-l azvirli
apoi
și-n altă apă!

3

Înțtia oară
ochii văd pe lume
o grindă afumată
și bătrînă...
Și-o streășină...
Și-un cui de rîndunică
și-un măr rotat
de strajă stînd
la poartă.
De-aici
începe țara
și se-ntinde
departe
pînă-n munții de omături.
Tot aurul din lume
mi-l adună;
așterne-mi
toată slava
la picioare
și adu-mi
toate stelele din ceruri;
dă-mi tinerețea veșnică;
dă-mi raiul;

4

Înțitul grai
ce ne trezește-aurul
din prima clipă
ce ne este dată
e-acela-n care
dulcele tău nume
noi îl-șoptim,
frumoasă Românie.

De nu i-am ști
materna mîngiere,
nu înțim
am simți în piept,
ci piere.
Și florile
s-ar ofili din mugur
și soarele
s-ar face sloi
de gheață.

5

Pămînt și țară!
Vatră a nădejzii,
a dorului
și-a cîntăcelor noastre
în rîne tot-a-i vin!
Trăiește totul
sub steagurile tale
în lumină!
Putem nutri
culeazătoare visuri!
Putem cînta
sub cerul tău
în voie!
Că fiecare vis
ni se-mplinește
și fiecare fir de grîu
se coace,
putem vedea:
văzduhurile-clar!
Din pisc în văi
de soare ești scăldată
Și ne-nălțezi —
ca soarele —
viața!
Și strălucești —
ca soarele —
frumoasă!

6

Nu cîntă pasărea
pe crengi uscate!
Nu are pîinea
gust
cînd nu-i muncită!
E însăși frumusețea
omeniei
porunca ce și-o dă
poporul,
singur.
Uneltele
de noi sint săurite
spre fericirea
noastră-a
tuturora.
Noi azvirlim
sămînța.
Noi culegem.
Zăbava nu încapem
timpul nostru.
Să se deschidă
porțile de aur;
intrăm în veac
cu brațele-n cărcate!
Coroana muncii
o purtăm cu fală
și-s stropii de pe frunte
diamante!

7

O, ceasul proaspăt,
al desăvîrșirii,
cînd încă ziua nu-i
dar se presimte
albastrul ei
abia ghicit în zare
și-nvăluit în liniști,
ca-ntr-un abur!
Copiii cresc în somn,
Pădurea doarme.

Și vîntul iace.
Peste-o clipă,
însă,
vîntesc din nou
cascadele solare.
Magnifică,
se naște dimineața.
Atunci
se sparge mugurul
pe creangă
și iese puțul
din gîoci,
atîră.
Și-arată
lancea verde,
encurcagă.
Uzora'suflă
din plămîni puternici...
Cu un eraj mai sus
se-nalță șchele...
Iar patria
pe piscuri tari
se-erută,
ca șomul văltoare
pe vînt!

8

Mîndrie mai de preț
pe lumea
nu e,
nici lăudă
mai bine merită
decît șomul
în dimineața țării,
un glas
ce țară de căvete-și cite:
Tu

9

În leagăne curate
dorm copiii
și își deschid,
spre dimineața
ochii...
Albaștri:
cum sînt țările —
albastre!

10

Albaștri:
cum e slava
vremii noastre!
Pe cer se-aprinde
soarele
mai tare
și le mîngie
creștinul de aur...
Ca spicetele — de aur —
ale grîii!
Ca aurul
încezilor de aur!
Iar ei își sint
împurpații obrăzi
ca merlele
pe creangă împîlă...
... ca fîcioră
cuptoarelor înalte!...
... ca purpura
frapelor în august!

11

Sub semnul
celor trei culori,
copiii
își văd din primă
ceas al vieții
țara.
Și țara-n ochii lor
afînci
se uită
și-și vede,
fericită,
viitorul!

12

Voiioși să poată
alerga copiii,
umplînd cu glasuri
de argint
poiana,
sub pași le-așterne
pajiștea
covoare
de roșii flori

și galbene
și-albastre.
Iar ei,
pe-aceste guri de rai
nestîrîmulate,
sint poate îndemnați
cumva,
să creadă,
că viața-a fost așa
din totdeauna:
un rai din țară,
de purpură,
de aur!

13

Acolo, însă,
unde-i țarba deasă,
acolo
sint străbunii.
Și sint, acolo,
sub rădăcini
de codru,
sub izvoare...
Ei dorm flăcăi:
sub grîie mari
și coapte.
Ei s-au culcat
săraci sub vîntul de aur
iar doine
cite vin
din fond de vreme
dau glas
dorului lor înălțat.

14

Spre doinele
cîntă țară era noaptea,
cî plînea
era neagră și pușină,
cî soarele
era,
pe ceruri, negru.
Cîm suflăt era frig
și era ceață.
Urgile
nu se-au crăpat
poporul.
Sălbătic furtună
ne bucură.
Pulsțiile
pe-ocri se abîtură
și numai cliți
n-au fost
nu ne mîșcă.
Străbunii își lîpeau
de glie pieptul
ca uraganul vremii
să nu-i smulgă.
Hrisoval trăniciei
mă de-acest
bucris pe ale lor
cîmbrite case.
Noi ne-am nădit
din veac în veac
pînă-n!
Noi am nădit
din veac în veac
lume!

15

De-acest dată
cu făcîi în vînt
își lînceau potecile
prin munți!
De-acest se-ntrepa
și Miorita
la focurile
de înălțuri aprinse!
... Și înțeta
mai spore și de fîcioră
în care sînt
aprilul Pădurii...
De flămîni
Și cerile lui lanca
și de Bălcescu span...
E străbucul
de fulgere
istoria.
Conace,
ca torțele
au pîlpîi:
în beznă!

16

Străbunii
dorm în glie,
în zăcăminte.
De mult sint pulbere

De mult ucele.
Năpasta
i-a culcat
pe totdeauna.
Năpasta
o-ndurată și părinții —
Ocara le-a fost pată
Foamea:
pernă.
Răspata:
jugul
și un trai de vie.

17

Pe-am blid de terci
erau moșii întinse.
Pe-am dram de pine
se spercau în fabrici
iar dacă apuca din ei,
se adăugau la poartă
zăvoare noi
și lacăte mai grele.
Nu se vedea
de după ziduri,
cerul.
Așa a fost...
Și nu putea
să fie
mereu
așa!
Și trebuia
un semn să se arate
și-un vînt

GH. BOJAN

Trepte (ciclul Onești)

s-așite pîn'la flăcăi
țaral.
Un glas
pe alt-a trebuit
să cheme
ca toate glasurile
să vorbească.
Un braț
cu altul
să se-mpreuneze
ca toate să izbească
dintr-o dată.
Și-o forță-a trebuit
care să schimbe
în forța
lacrima
și suferința.

Și-a fost!
Partidul
s-a născut
de-aceea!

18

Pe-această veche
românească
vatră,

Ei,
vîntul vieții
l-a stîrnit
să bată!
Șcînteia inimilor
ne-a aprins-o
Vulcanii i-a făcut
să clocotească
și să-și reverse
lava lor fierbinte,
biruitoare-n
neuitatul August!
Partidul vieții
și-al libertății
și-al frumuseții
de-a trăi în viață!

Ne-a pus în mîini
o torță
și o spadă!
Lumini —
ne-a pus pe frunți!
Pe umeri:
aripi!

19

Partid al soarelui!
Partid al pînii!
Al fericirii
și al năzuinței!
Al vechilor
și-al noilor balade
pe Argeș spuse
și-n întreaga țară!

Ei e
stegarul
marilor victorii!
Pe drumurile-i largi
poporul cîntă.

De dragul
României socialiste
și soarelui
și vine greu
s-apună.

20

Pe cel mai nalt
din piscuri
culeazătoarea-i flăcăi;
simbol
unității eterne:
Poporul!
Patria!
Partidul!

Cel mai frumos
din cîntecele toate
Lui i-l cîntăm
și steagurilor sale!

Lui îi jurăm
ne torță și pe spadă!

Pe floare
pe cîntec
pe piine,
pe fericirea
de-a trăi!

Pe demnitătea
de a-i fi oșteni,
și de-a-l urma
în lupte.
Pe bucuria vieții
de-a da viață
acestor frumuseți
de el visate,
de el gîndite
și înfăptuite.

Din pisc
în pisc
desfășurîndu-i steagul,

noi
vom trăi
în veacurile toate!

„LA CONCRET“

Sperdint amabila invitație a „Gazetei literare“ de a participa, după un grup compact de teoreticieni, la discuțiile despre repertoriul...

Vind-nevind, m-am tot gândit în ultimele luni: oare cum ar trebui să arate un repertoriu ideal? Am încercat cu puterile mele să-mi imaginez un asemenea repertoriu care să împacă pe toată lumea...

Am în față repertoriul Naționalului clujean pe 24 de ani, cuprinzând 425 de titluri și 297 autori...

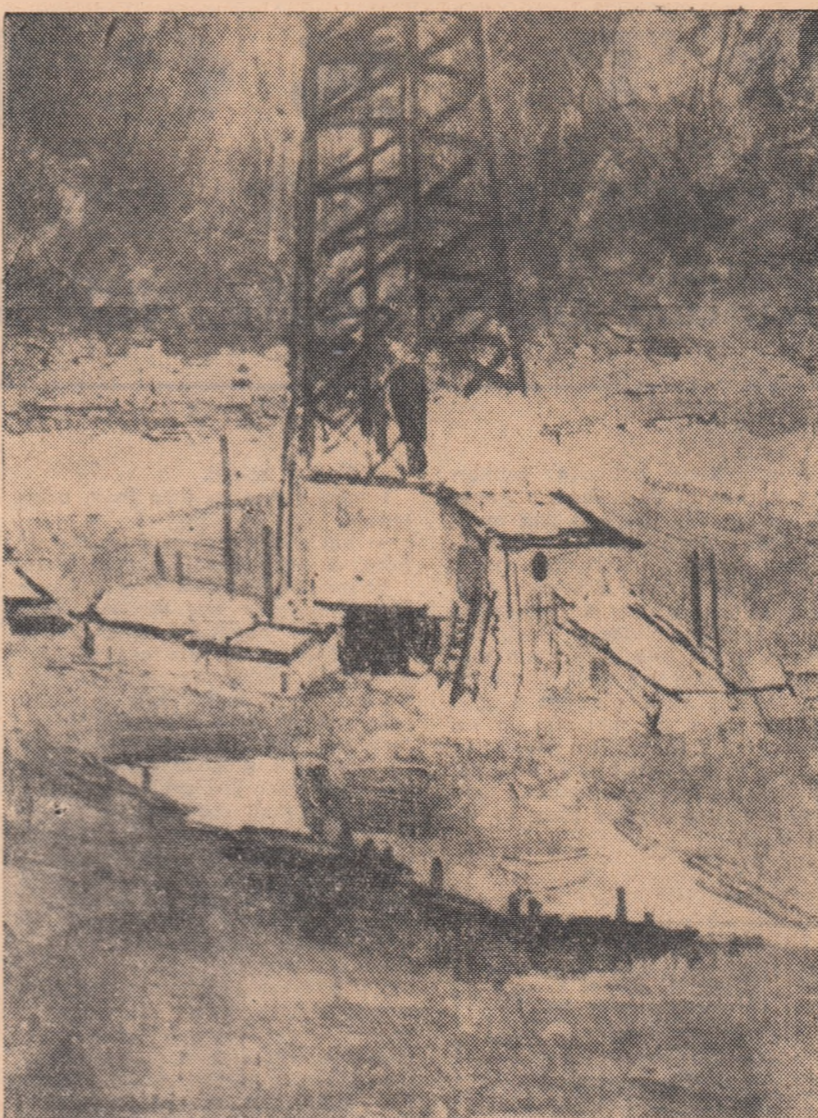
Toate acestea însă cu un efort nu numai practic, ci și teoretic, și fără doar și poate nu într-o singură stagiune...

În ceea ce privește literatura română, aspectul este în primul rând unul de principiu. Dacă nu mă înșel, majoritatea clasicii...

Sau vorbind de Musatescu să spunem explicit „escu, pentru că bănuie că la el ne gândim și nu la Visul unei nopți de iarnă...

La capitolul dramaturgiei actuale sunt convins că și Uniunea Scriitorilor ne poate ajuta, așa cum arată Fl. Poeta, chiar dacă se face asta împreună cu Consiliul Teatrelor...

Lucian GIURCHESCU

AL. CIUCURENCU Păsari petrolifer

teatru FILM muzică PLASTICĂ

NORDUL FABULOS

M-am întors din Maramureș și din Oaș cu nevoia unei explicări nelămurite cu mine însumi. Era poate regreșul...

Intinerit? Nu mai știu unde e „ritul“ înflorit mirosind a buruienii încălțate în soare...

asemenea colecte. Ea ar trebui salvată cu orice preț, transpusă la Cluj sau la Baia-Mare...

un loc și o cruce pe care s-a dorit înfățișată stind în tină la masă și înfulecând plătine...

P. C. R. 1921 1966

ORASE CULTURĂ ARTĂ

Dincolo de tentațiile memorizabile inoportune, în jurul mestecei cu tot farmecul său contemporan...

Socialismul a făcut din Baia-Mare nu numai puternic centru industrial al Nordului nostru...

Gratie creațiilor, aspirațiilor, așezării a scoatelor, feroșul hufon al mașilor...

Ne întipăcăm în tîrziu și-așezării a Cooperativelor agricole (un soi de „poartă a țării“)

Nu-l-am căutat pe straniu demniurg, autorul cimitirului insolit. Opera lui, splădat de ploaie, arsă de soare...

Mircea ZACIU

Despre Stan Pătraș au mai scris la noi, altă dată, Ion Brad și apoi criticul de artă Radu Bogdan...

Pe Olt

De-a lungul existenței lui, pământul românesc a fost locul de desfășurare a nemăsuratei evoluții...

adăpostit cîndva ostile lui Mihai și ale fraților Buzesti, spre răscăltac și deschisă către Olt...

De a virfuri de săgeți și sulă, cioburi de ceramică străveche, vase și inscripții...

Acest colț de știință, istorie și artă e mărturie a unei munci persistente, conștiente și valoroase...

Barbu T. ARGHEZI

CREAȚIE, EXPLICATIVĂ?

Este critica literară creație, ca și poezia, ca și romanul? Titu Maiorescu ar da un răspuns, fără îndoială, negativ...

G. Călinescu afirmă tranșant: nu. Critică, după el, este o vocație, așa cum sint poezia, romanul și celelalte arte...

Critica de acest tip este exercițiu necesar, indispensabil, având un rol, în primul rând cultural...

Pe Sainte-Beuve, pe De Sanctis, pe Lovinescu, pe Călinescu și citim însă independent de obiectul comentariului lor...

Dar mai e aceasta critică? În tot cazul este altceva decât critica utilitară: un produs de lux, imprumutând terminologia...

A ne propune să determinăm condiția creației critice, la modul în care Maiorescu a crezut că poate înfățișa...

Dar dacă nu-l putem descrie, analiza, talentul poate fi recunoscut a posteriori, în rezultatele acțiunii sale...

Având o valoare în sine, mai este critica devenită creație de vreun folos în studierea literaturii?

Creându-și autorii, autoprotejându-se în ei, confesându-se, ce mai rămâne din obiectivitatea criticului? Ce încredere mai putem avea în judecările sale?

În perspectiva permisiunii, critica este — a spus-o Mănolescu, iar eu subscriu — sau creație sau nimic...

ELEMENT CONSTITUTIV AL CREAȚIEI LITERARE

(Urmare din pag. 1)

mental și un timbru intelectual care face ca în scrierile lor să se simtă totdeauna pămintul...

Un prim element al caracterului specific național în literatura noastră ar fi, mi se pare, cel puțin pentru o foarte lungă perioadă...

Toate acestea, să nu pierdem din vedere, fac ca literatura să se apropie tot mai mult de realitatea concretă a vieții obișnuite...

Nașterea constituției specificului național în literatură și a importanței lui coincide așadar și cu o incontestabilă ascendență a realismului în literatura europeană...

În această privință sîntem de acord cu toți apăsăm de acord. Sociologia, antropologia, psihologia, psihologia sau artina, fatalismul sau încrederea în sine și lipsa etc. în fața vieții și a morții...

Încă demult, prin 1876, Alexandri scria în legătură cu acest factor și importanța sa pe termenii caracterizării naționale: „Limba este tezaurul cel mai prețios pe care-l moștenește copiii de la părinți, deopotrivă cel mai sacru lăsat de generațiile trecute și care merită de a fi păstrat cu sîcietate de generațiile ce vin...”

Rezultă clar că, fără ca limba să fie un factor exclusiv, sine qua non, operele scrise în limba străină, chiar cu multe trăsături specifice românești, cum ar fi unele romane ale lui Panait Istrati...

și multe alte scrieri, izbutese mai puțin să exprime caracterul specific național, ca în limba română chiar opere scrise cu simț mai profund al limbii noastre...

Derivăm și adăugăm totuși un element specific național pe care îl putem oferi limbii noastre literare ca fenomen artistic, anume limbă după înțelesul nostru, original și cel mai însemnat element al caracterului specific național...

Nici un moment nu putem afirma, de pildă, că s-a născut un caracter specific național într-o literatură în care sînt prezente toate trăsăturile...

în care toată, alături de altele, chiar în cea mai mică măsură, o fi simțim noi, pe care tu o mai ai astăzi măcar pe limbă, scrierilor realizată unor splendide creații artistice strălucite de specific național...

Încă o dată, toate lucrurile acestea nu numai că se pot pune larg și adînc dar trebuie să se adauge și ce se are, cum nu mai e cu putință. Trebuie să rezultă însă clar că toate

aceste elemente sînt de adevărate, de substanțiale, care acționează pentru constituirea caracterului specific național mai cu seamă spontan și în totalitatea lor, într-o sinteză...

„Literatura proletară este înaintea de toate o artă revoluționară, o artă de clasă, care este socială, care vinează unii noi forțe sociale, care definește viziunea societății și destinația umanității...

Peste tot unde se înalță literatura proletară se înalță și ea o rezistență împotriva (...). Lupta de clasă, lupta ideologică, lupta a două concepții diametrice opuse...

UNDE ESTE DILEMA?

Printre alte aspecte ale intervenției tov. Ovidiu Papadima la recenta noastră rotundă a Gazetei literare, pe tema Specificul național în literatura română...

totalitatea literaturii române, condiția sa generală, specifică, de bază, care subsumează în mod inevitabil expresia tuturor operelor literare individuale...

Nu „am optat hotărît”, așa cum bine ne-a înțeles tov. Ovidiu Papadima, pentru specificitatea „unghiului de percepție”, dar nu și pentru specificitatea sau non-specificitatea expresiei...

Adrian MARINO

„Am scuzat generația de scriitori tineri care s-au născut de câțiva ani pretinzîndu-se că este o generație infirmă, vasaală, redusă la infanțescitatea de burghezie prin metodele ei de corupție...

Adrian MARINO

TRADIȚIILE PRESEI MUNCITOREȘTI

P. C. R. 1921 1966

În decenul al patrulea apar numeroase publicații, conducute direct sau influențate de partid: Bluze albastre, Reporter, Miteala, Era nouă, Problemele dezbătute sînt multiple...

LITERATURA PROLETARĂ

„Literatura proletară este înaintea de toate o artă revoluționară, o artă de clasă, care este socială, care vinează unii noi forțe sociale, care definește viziunea societății și destinația umanității...

Peste tot unde se înalță literatura proletară se înalță și ea o rezistență împotriva (...). Lupta de clasă, lupta ideologică, lupta a două concepții diametrice opuse...

RASPUNS ATACURILOR

„Am scuzat generația de scriitori tineri care s-au născut de câțiva ani pretinzîndu-se că este o generație infirmă, vasaală, redusă la infanțescitatea de burghezie prin metodele ei de corupție...

DE CE SCRIBU

„Un scriitor trebuie să fie un luptător social. El trebuie să fie conștient legat, în mod strîns, de complexul social în care trăiește. Scriitorul nu poate fi străin de fenomenul economic, politic, care apăsă întotdeauna masele...

DE CE SCRIBU

„Un scriitor trebuie să fie un luptător social. El trebuie să fie conștient legat, în mod strîns, de complexul social în care trăiește. Scriitorul nu poate fi străin de fenomenul economic, politic, care apăsă întotdeauna masele...

SAPATA MI NI NA LA EDI TORIA LA. List of books and authors including George Topirescu, Emil Botta, and others.

AL. CIUCURENCU: Fabrica „Temelia” din Brașov. MARIANA PETRAȘCU: Rafinăria Brazi. Illustrations of industrial scenes.

